

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Przedmowa

Author: Dariusz Bęben, Andrzej J. Noras

Citation style: Bęben Dariusz, Noras Andrzej J. (2011). Przedmowa.
W: D. Bęben, A.J. Noras (red.), „Filozofia Kanta i jej recepcja” (S. 7-8).
Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Przedmowa

Znakomity argentyński pisarz Jorge Luis Borges wspominał w jednej ze swych książek, że próbował przeczytać *Krytykę czystego rozumu*, ale musiał się poddać, podobnie zresztą jak większość ludzi. A nawet większość Niemców. Reminiscencja to zapewne prawdziwa, co nie zmienia faktu, że Immanuel Kant jest prawdopodobnie najbardziej wpływowym filozofem współczesnym, a jego twórczość wciąż pozostaje jednym z najbardziej zdumiewających zjawisk w historii filozofii. O wielkości jego filozofii świadczy to, że tkwi w niej siła pozwalająca oprzeć się biegowi czasu, a jej niepowtarzalność przejawia się w licznych interpretacjach dokonywanych nieustannie od czasu wydania *Krytyki czystego rozumu*.

Przedstawione tu teksty stanowią próbę spojrzenia na rozmaite wpływy myśli filozoficznej Kanta przede wszystkim z punktu widzenia filozofii współczesnej. Nie chodzi wyłącznie o samą „wpływologię”, ale o ukazanie głębszych przemian w filozofii, których początki znajdujemy w koncepcji Kanta.

Oddziaływanie Kanta wciąż nie jest dostatecznie poznane. W pierwszej części książki zebraliśmy artykuły, które podejmują namysł nad ogólną recepcją myśli Kanta zarówno w odniesieniu do okresu bezpośrednio po wydaniu *Krytyk*, jak i pierwszej połowy XIX wieku, gdy filozofię Kanta interpretowano w duchu idealizmu. Część druga poświęcona jest relacji fenomenologii do filozofii Kanta. Jak wiadomo, w swej początkowej fazie fenomenologia występowała co prawda zdecydowanie przeciw transcendentalizmowi Kanta – co wiązało się z przejętym przez nią dziedzictwem poglądów Franza Brentana – niemniej jednak po opublikowaniu *Badań logicznych* Edmunda Husserla sytuacja uległa zmianie. Fenomenologia transcendentalsa rozwijała się w perspektywie filozofii Kantowskiej, ale także neokantyzmu, co niestety bardzo często bywa pomijane. Część trze-

8 | cia dotyczy recepcji filozofii Kanta i uwzględnia – z nielicznymi wyjątkami – pierwszą połowę XX wieku. Widoczne są dwa motywy, stanowiące podstawę recepcji filozofii Kanta. Pierwszy z nich to *metoda transcendentálna*, która znajduje swe kontynuacje nie tylko w neokantyzmie i fenomenologii, ale także w filozofii analitycznej, neotomizmie czy w dekonstrukcjonizmie. Drugi element, nieco bardziej złożony, dotyczy szerszej perspektywy teoretycznej, którą można nazwać *postneokantyzmem*. Chodzi o dotarcie do tych aspektów filozofii Kanta, które pozwalają na lepsze zrozumienie rozwoju problemów filozoficznych. Aspekt ten – nie zawsze wprost ujawniany – znajduje wyraz w twórczości takich filozofów, jak N. Hartmann, Jaspers oraz wczesny Heidegger.

Prezentowana praca stanowi efekt współpracy ośrodków (przede wszystkim Uniwersytetów w Katowicach, w Koszycach, w Preszowie i we Wrocławiu), w których już od wielu lat prowadzone są badania nad myślą Kanta i szeroko rozumianą filozofią pokantowską.

Dariusz Bęben
Andrzej J. Noras